

23. augustil 125 aastat tagasi Vaimastvere vallas sündinud ja nüüdses Koigi vallas Vaali külas Palso talus üles kasvanud riigimehel August Jürimal on olnud oluline roll Eesti riikluse tekkel ja vabariigiks kujunemisel.

Saades kaasa meeldejäädavad õpetussõnad isalt, kes hukati 1905. aasta ülestõusu järgselt, tegutses ta Eesti iseseisvuse saavutamise ja riigi ülesehitamise nimel.

[August Jürima](#) (a-ni 1937 Jürman) sünniaastapäeva tähistatakse 23.augustil k.a. Koigi ja Koeru vallas ajaloopäeva ja –konverentsiga.

Sündmus algab **kell 10.00 Koigi vallas Vaali külas Palso talu õuel**. Päeva avasõnad ütlevad Riigikogu väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson, Järva maavanem Tiina Oraste ja Koigi vallavanem Kristjan Kõljalg.

Osalejad liiguvad seejärel Koeru, kus **kell 11.00 avatakse Koeru kalmistul mälestus- ja infotahvel** . Kalmistul räägivad põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder ja koduloolane Uno Aan.

Enne konverentsi algust Koeru Kultuurimajas on võimalik võtta väikene kehakinnitus.

**Kell 12.00 alustatakse Koeru Kultuurimajas „August Jürima 125 – eestluse mõtet kandes”** konverentsile registreerimise ja näituse tutvustamisega. Ettekannetega esinevad Küllö Arjakas, Marileen Tammelaan, Ago Pajur, Ants Käärma, Anne Eenpalu ja Indrek Paavle. Järva maavanem Tiina Oraste tunnustab käesoleval aastal gümnaasiumi kuld- ja hõbemedaliga lõpetanud noori. Konverentsi avasõnad ütlevad Valev Väljaots Järvamaa Muuseumist ja Trivimi Velliste MTÜ Konstantin Pätsi muuseumi esindajana. Konverentsi moderaatoriks on Ründo Mülts.

## AJALOOPÄEV JA -KONVERENTS

„AUGUST JÜRIMA 125 – eestluse mõtet kandes”

**23. august 2012 Koigi ja Koeru vallas**

**10.00** ☐ Päeva avamine ja sõnavõttud A. Jürima sünnikodu Palso talu juures Koigi vallas.

*Riigikogu väliskomisjoni esimees hr Marko Mihkelson, Järva maavanem pr Tiina Oraste, Koigi vallavanem hr Kristjan Kõljalg, Järva maleva kodutütred*

**11.00** ☐☐ Mälestushetked ja sõnavõttud Koeru kalmistul. Info- ja mälestustahvli avamine.

*Põllumajandusminister hr Helir-Valdor Seeder, koduloolane hr Uno Aan*

Peatus 1905. aasta mälestusmärgi juures. Küünalde süütamine.

**12.00 Ajalookonverents „August Jürima 125 – eestluse mõtet kandes”** Koeru Kultuurimajas

Moderator Ründo Mült

12.00-12.30 Registreerimine, kohvilaud, *tutvumine teemakohase näitusega.*

12.30 Konverentsi avamine – **Valev Väljaots**, Järvamaa Muuseum, **Trivimi Velliste**, MTÜ Konstantin Pätsi Muuseum

12.45 1. **Poliitikust riigimeheks – ülevaade August Jürima elust ja tegevuses - Killo Arjakas**, Tallinna Linnaarhiivi juhataja

13.20 **Maavanem tunnustab käesoleval aastal Järvamaal kuld- ja hõbemedaliga gümnaasiumi lõpetanud noori – Tiina Oraste**, Järva maavanem

13.45 2. **1905. aasta revolutsioon ja „Vaali Vabariik” – Mari-Leen Tammela**, TÜ doktorant

14.10 3. **August Jürima ja Eesti Vabariigi väljakuulutamise – Ago Pajur**, TÜ dotsent

14.40-15.10 Lõuna – supp Kaitseliidult

15.15 **4. Põllumajandus ja agronoomia omariiklusperioodi aegses Eesti Vabariigis –  
*Ants Käärma***

15.40 **5. Eestluse aadete hoogne suunamine ja kujundamine 1930. aastate teises  
pooles – *Anne Eenpalu***

16.05 **6. Poliitrepresioonid ning riigijuhtide saatus NKVD haardes – *Indrek Paavle,*  
*SA Eesti Mälu Instituut***

16.30 Konverentsi lõppsõna – ***Ründo Mülts***

Ajaloopäeva ja -konverentsi korraldajad ja toetajad: Järvamaa Muuseum, Koeru Vallavalitsus, Koigi Vallavalitsus, Järva Maavalitsus, Koeru Haridus- ja Kultuuriselts, Kaitseliidu Järva Malev, Konstantin Pätsi Muuseum, Uno Aan, Ründo Mülts, Kohaliku Omaalgatuse Programm, Järvamaa Pärandi Sihtkapital.

Ajaloopäeva ja -konverentsi koordinaator - Valev Väljaots, Järvamaa Muuseum, tel. 5157105